

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus XVII. De absolutione ab excommunicatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

50. sect. 2. d. 51. probabiliter censet, quod etiam poenitentiam valide recipiat, si nullam in eius receptione culpam commisit; Ecclesia enim licet prohibeat, non tamen irritat.

2020 Not. 4. in quaestione, an talis illicitè ministrat Sacramenta? affirmativam teneri à Soto, Layman, Suarez, aliisque apud Bauny t. 5. D. 6. q. 1. qui docent cum peccare venialiter; sed probabile cenfeo, nec venialiter peccare. Non enim agit contra ullam legem; nec etiam ex eo, quod recipere sit prohibitus, irreverentiam facit dando. Sic Navarr. apud Bauny, §. quodsi, Fillucius tr. 13. n. 22. Suarez D. 24. S. 2. n. 12. aliique apud Escob. cit. n. 281.

2021 Unde cum in c. Si celebrat, dicitur de excommunicato excommunicatione minori: peccat autem confitendo Ecclesiastica Sacramenta, intelligendum de collatione eorum, quæ conjuncta est, cum susceptione, ut colligitur ex contextu, ubi dicitur, quod non videatur remotus à collatione, sed participatione Sacramentorum, quæ in sola consistit perceptione. Hinc excommunicatus excommunicatione minori potest aliquem ab excommunicatione licitè absolvere. c. duobus, 56. de sent. excom. ibi: duobus collata potestas, ut à minori excommunicatione, si in ipsam inciderint, invicem se absolvant, utroque ligato vinculo excommunicationis hujusmodi, non expirat.

2022 Not. 5. excommunicatum excommunicatione minori, ex hoc, quod illicitè in illa celebret, non fieri irregularem. Nam ut in tali casu illa irregularitas contrahatur requiritur peccatum commissum ob activum exercitium Ordinis: sed ex eo, quod celebret activè, non committit ullum peccatum; peccat enim solum ex eo, quod sacram Eucharistiam recipiat; ergo. Sic Hurtado cit. n. 5. & habetur c. Si celebret, cit. in n. 2016.

2023 Not. 6. Electionem passivam taliter excommunicati, prababilius valere; & solum irritandam esse; cum scienter facta est; ut dicitur. Si celebret, in n. 2016. Unde quando Innocentius III. in c. postulas, eod. electionem excommunicati vocat irritam, loquitur de excommunicato majore; nam hæc semper intelligitur, ubi simpliciter sermo est de excommunicatione juxta n. 1855. Neque dicas: ergo si talis electio fiat cum ignorantia, quod eligendus irreti-

tus sit excommunicatione minori, non erit irritanda; sic enim non est facta scienter. Re. enim cum P. Bauny, §. ad partem alteram, negando illatum; quia ignorantia non facit eum habilem, qui ratione excommunicationis inhabilis est ad persistendum in electione facta; unde talis electio non deficit à firmitate ratione eligentium illum, sed ratione eligendi.

Not. 7. hanc excommunicationem 2024 vocari minorem, non quod parvâ re prive; sed primò, quia infligitur ob minus peccatum, quam excommunicatio major; 2. quod habeat minores & pauciores effectus, quam major; 3. quod opinione hominum minus sit, tantùm à Sacramentorum participatione removeri, quam ab omni Fidelium communione.

Not. 8. causam materialem hujus cen- 2025 suræ esse conversationem, seu communionem cum excommunicato vitando, sive mortalis sit, sive venialis. Causam efficientem esse secundum jus, & hominem. Jus, quod ipso facto infligit hanc censuram ei, qui illicitè communicat cum excommunicato; hominem, cum casu imponit in poenam culpæ. Sed hoc postremum nunc in casu non est. Contrahitur autem in omni casu illicitæ communicationis cum excommunicato vitando, de quo in præmissis actum est. Illud not. per communicationem cum excommunicato vitando semper quidem incurri tantùm minorem excommunicationem; esse tamen casus, in quibus si Clericus scienter, & sponte in divinis communicat cum excommunicato à Papa, incurratur excommunicatio major, ut jam diximus ex c. Significavit, 18. h. t.

ARTICULUS XVII.

De absolutione ab excommunicatione.

Quæ pertinent ad absolutionem à cen- 2026 suris in genere, diximus à n. 1819. ubi etiam de divisionibus variis hujus absolutionis, aliisque ad eam pertinentibus. In præsens agendum de eo, qui per absolutionem tollere possit excommunicationem. Cum autem jam dixerimus à n. 1820. an excommunicatio possit auferri absque absolutione? 2. à n. 1820. an tollatur morte censurati, vel censurantis? 3. à n. 1823. an solâ emendatione Rei? 4. ex n. 1823. an lata ad tempus, eo ipso sine ulla absolutione cesset appulsu termini?

5. ex n. 1833. an absolutio ab excommunicatione fieri possit sub conditione? 6. ex n. 1841. utrum ut absolutus ab excommunicatione ad reincidentiam, in eam reincidat, sit necessaria nova culpa? 7. ex n. 1844. quæ forma sit necessaria ad absolutionem ab excommunicatione? cum inquam, hæc jam præmissa, procedimus ad reliqua. Unde

2027 Quæres 1. An possit quis absolvi ab excommunicatione incurta ob injuriam alteri factam non satisfactâ parte? R. non posse licitè, si possit satisfacere, & hoc ex c. 2. de sent. excom. in 6. ibi: *nisi prius sufficiens præstetur emenda, vel competens cautio de parendo juri, si offensa dubia proponatur.* Secus est, si non possit satisfacere, modo similiter præstet cautionem, se facturum, cum poterit. Si autem alicuius iurisdictionis absolutio ab excommunicatione detur cum clausula, *satisfacta parte?* poteritne tunc licitè absolvi poenitentem, qui non potest satisfacere parti, vel non nisi cum magno detrimento, esto præstet dictam cautionem? R. affirmativè; ea enim clausula tantum fit, ut satisfaciatur, si possit; sic Vasquez, Henriquez, & alii cum Hurtado diff. 5.

2028 Circa hanc quæstionem not. 1. ex Hurtado loc. cit. ab Ordinario, vel etiam eo, cui absque privilegio generaliter delegata est potestas absolutionis à censuris simpliciter, nullâ additâ limitatione, validè absolvi eum, qui esto commodè possit, parti læsa non satisfacit, quamvis in commisso addatur: *satisfacta prius parte*, si subdatur, & aliter non absolvet, his enim postremis verbis notatur absolutionem aliter factam non irritari, sed tantum prohiberi; sic ille, licet non immeritò videri possit, dictam satisfactionem requiri tantquam formam, saltem, ubi alicui potestas absolvendi delegata est ex privilegio, vel commissione particulari, cum clausula: *satisfacta parte* absque aliis verbis, quibus denotatur nullitas, aut valor absolutionis, prout affirmant Vasquez & Suarez, apud Hurtad. diff. 5. n. 22. licet Avila & Sancius etiam in hoc casu censeant, per eam clausulam non limitari potestatem, sed tantum admoneri, ut servet formam juris communis. Quando autem Papa absolutionem excommunicati delegat, mandat recipi cautionem de parendo deinceps Ecclesiæ, c. *ad hoc*, 12. h. t. ibi: Romana

Ecclesiæ absolutionem sententiæ delegatorum Judicum nequaquam consuevit aliter delegare: nisi in literis commissionis continetur, expressè de sufficienti cautione præstanda ab his, qui absolvi debent, quòd iudicio Ecclesiæ debeant obedire.

Quæres 2. quomodo absolvetur pluribus censuris ligatus? R. breviter, si absolvens habeat expressum animum seu intentionem absolvendi ab omnibus à quibus validè potest; & utitur verbis v.g. *absolve te ab excommunicatione*; poenitentem ab omnibus absolutum esse: Si verò non habeat illum expressum animum, censeri eum absolvi ab illis, quas poenitens expressit Hurtado diff. 6. Ceterum excommunicatus à pluribus Judicibus ob diversas causas, cum ab uno absolvetur, tacitis aliis causis, ab his non liberatur, c. *officiis* 42. h. t. nisi is possit ab omnibus, & animum habeat liberandi ab omnibus Reum dispositum. His positis:

S. I.

Quis ritè absolvat ab excommunicatione majori?

PRIMA quæstio est, an id possit Clericus non Sacerdos; pro resolutione supponendum, omnem Sacerdotem habentem iurisdictionem Ecclesiasticam in foro exteriori, seu judiciali, sive ordinariam, sive delegatam, posse absolvi ab excommunicatione majori, non reservata; sic Hurtad. D. 5. diff. 1. hanc autem censetur habere 1. qui habent similem potestatem ferendi excommunicationem maiorem, de quibus egimus à n. 1627. deinde illi, quibus id competit ex privilegio, vel alio jure speciali, quibus positus colliges, quòd; quamvis ordinaria potestas absolvendi semper juncta sit cum potestate ligandi, cum hac tamen illam non semper conjunctam esse, ut liquet ex c. *Tua nos*, 19. de sent. excom. ubi absolutio excommunicationis publicata, quam incurrit injicientes manum in Clericum, vel incediarii, reservatur soli Papa. His prænotatis

Quæstio est, an Clericus non Sacerdos, qui habet iurisdictionem Ecclesiasticam in foro judiciali, ac potest non tantum in eodem foro excommunicare, sed etiam ab excommunicatione absolvi, possit etiam absolvi pro foro conscientia, & quoad DEum? an talis Clericus non Sacerdos, nullam habens iurisdictionem in foro

foro exteriori possit existentem in articulo mortis absolvere ab excommunicatione majori? Ad 1. negativam tenet Sylvester V. *Absolutio* 1. §. 3. casu 5. & non pauci Canonistæ.

Nam in c. *Canonica*, 50. de sent. excom. exigi videtur, ut absolvens sit *Prefbyter*, ibi: Nos ergo ad vos statutum hujusmodi duximus extendendum auctoritate præ: statuentes, ut in tali casu (nisi majoris sit providentia requirenda) *per Priorem vestrum, qui (sicut audivimus) Prefbyter esse debet, fratribus vestris absolutio- nis beneficium impendatur*: affirmativam verò probabilius docent D. Antoninus, Covar. Avila, alique cum Hurtado, diff. 1. n. 2. quia quibus conceditur potestas verè ligandi (Math. 18.) etiam conceditur potestas verè solvendi. In dicto autem c. *Canonica*, sermo est de absolutione à culpa reservata Papæ, propter quam incurta est excommunicatio; ibi enim sermo est de casu, quo Monachi & Canonici Regulares quocumque modo se percusserint. Hoc verum esse volunt solum quoad *forum judiciale*; nam quoad poenitentiale, debere esse Sacerdotem, docet Barbosa in cit. c. n. 4. quod tamen procedit solum, ubi absolutio fieri debet *Sacramentaliter*. Ad 2. affirmativam tenent Sylvester, & Angelus apud Hurtad. cit. n. 3. §. *Circa*. Nam Ecclesia potest illi hanc facultatem concedere; & ex benignitate præsumitur pro tali articulo concedere, cum sit pia Mater. Negativam tamen rectius tenet communior cum Suarez D. 7. S. 7. quia talis absolutio non est necessaria ad salutem; consequenter pro tali casu immeritò præsumitur.

§. 2.

Quis possit absolvere excommunicationem latam à jure?

2032 **R**esp. Si non sit reservata, esto lata sit à jure Pontificio, vel Synodali, etiam per Papam confirmato, posse Episcopum. Nam in c. *nuper*, 29. de sent. excom. dicitur, quòd, *quando Canonis Conditor absolutionem sibi non reservat, eoisso videatur aliis concedere facultatem relaxandi*; quòd, tamen ibidem dicitur solum de excommunicatione minori (ut notat Hurtado diff. 2.) tamen etiam intelligitur de majori, ob rationem eandem ibi adductam. Intelligitur autem hic nomine *Episcopi*, omnis habens jurisdictionem quasi Episcopalem, ut

alibi jam sæpe diximus. Sed quares, an ab eadem excommunicatione non reservata possit absolvere proprius Parochus, vel etiam Confessarius alius, licet non Parochus? Negativam tenet Paludanus; quia hi carent jurisdictione fori exterioris; affirmant probabilius Navarrus, Vasquez, & alii. Nam ad hoc sufficit concessio potestatis exterioris, ex voluntate excommunicantis; hæc autem habetur, ubi non reservat talem absolutionem; & fieri potest etiam extra confessionem ab omnibus prædictis; ita Hurtad. diff. 2. n. 7.

2033 Respondetur 2. si excommunicatio reservata sit, absolutionem, extra mortis articulum, fieri posse tantum ab eo, qui reservavit, vel ejus Superiore; sic enim coipso, quod reservetur, alii non conceditur facultas. In articulo mortis autem conceditur facultas cuilibet Sacerdoti dandi talem absolutionem, quacumque censurâ innodato, ex Tridentino sess. 14. c. 7. pro quo tamen nota, absolutionem tunc dandam sub conditione, seu potius onere comparendi coram legitimo Superiore, si absolutus poterit, eoque jurato; quamvis hoc juramentum à pueris exigi non debeat. Sic Hurtad. n. 9. Si autem is, qui habet censuram Papæ reservatam, ipsum adire nequeat, sub prædicto illum onere absolvere potest Episcopus etiam extra articulum mortis; quod intelligitur de quibuscumque excommunicationibus reservatis, nec opus est mittere ad Pontificem; nec etiam adire delegatum Papæ, modo verificetur strictè, *quòd non possit adire Papam*; Sic Hurt. cit. n. 10. Idem posse Parochum, si personæ ipsius subditæ non possint Episcopum adire, & instet necessitas communicandi, vel celebrandi, amittique nequeat sine scandalo, vel nota infamiae, tenet Castropalaus apud Mathæum de Moya in quæstionibus select. Theol. mor. t. 3. D. s. q. 1. n. 5. intelligens id de casibus non tantum Papæ, sed etiam Episcopo reservatis.

Præter hæc not. in Trid. sess. 24. c. 6. 2034 de reformat. ampliata Episcopis esse potestatem in hac materia. Textus sic habet: *Liceat Episcopus in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientibus (excepta eà, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum) dispensare, & in quibuscunque casibus occultis, etiam Sedi Apostoli-*
LII 3 *care.*

ca reservatis, delinquentes, quoscunque sibi subditos, in diœcesi sua, per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientie gratis absolvere, impositâ penitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientie, eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissum.

2035 Si petas, an Episcopus uti possit dictâ concessione Tridentini quoad casus Bullæ cœnæ, etiam hæresis, & excommunicationes eis annexas? Affirmativam docent Henriquez, Ledesma, Lorca, Rodriquez & alii apud Hurtadum n. 12. negativam ibidem Toletus, Azor, Molina, Suarez; utramque opinionem probabilem censet Hurtado.

2036 Dices: hæc propositio (*sententia asserens Bullam cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt; & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, Anno 1629. 18. Julii in Consistorio Sacra Congreg. Eminentiss. Cardin. visæ est, & tolerata*) est inter propositiones ab Alexandro VII. damnata tertia; ergo non amplius uti possunt Episcopi dictâ Tridentini facultate. Responderi fortasse posset ab Authoribus negantibus, ex damnatione allata propositionis nihil concludi aliud, quàm quòd falsum sit, dictum, seu assertum ejus propositionis, nimirum eam sententiam in Consistorio S. Congreg. Cardin. esse visam, & toleratam, consequenter verum esse oppositum, nempe *vel non visam, vel non toleratam*. Deinde iidem respondere possent, ut verificetur, falsum esse assertum, quod Bulla Cœnæ solum prohibeat absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt; & id non derogat facultati Tridentini, in qua de occultis sermo est, satis est, si dicatur, per Bullam Cœnæ illis prohiberi etiam absolutionem ab hæresi, licet occultâ; & in hoc derogatum esse dictæ constitutioni Tridentini; prout tenent Toletus, Garcia, Sanchez, Suarez & complures alii apud Barbos. in cit. Sess. 24. c. 6. n. 52. asserentem non paucos esse Doctores, qui dicunt sic declarasse Gregorium XIII. fuisseque in Supremo Generalis Inquisitionis Prætorio pronuntiatum, & non semel decisum. V. infra à n. 2494.

2037 Questio ulterius est 1. an Regulares ex privilegio habeant facultatem absolvendi ab excommunicatione majori? R. variis Religionibus concessam esse facultatem

absolvendi ab omnibus excommunicationibus Papæ reservatis. Not. tamen in tali facultate generaliter concessa, non comprehenditur casus Bullæ Cœnæ; isti enim sunt specialissimè reservati, ac proinde sub generali concessione non continentur, ubi non exprimuntur.

Questio est 2. an quoties conceditur facultas à casibus Pontifici reservatis, etiam censetur concedi à casibus reservatis Episcopo? affirmat ex communi Doctorum Hurtado de censur. D. 15. diffic. 3. n. 14. hæc enim est minor, & continetur sub facultate Pontificia; id tunc esse manifestum, ait, cum conceditur facultas absolvendi ab omnibus casibus reservatis, addendo: *ad hoc Summo Pontifici*, quod aliquibus etiam videtur, si dicatur: *ab omnibus casibus, etiam Papæ reservatis*. Nam ly etiam denotat præter reservatos Papæ, alios.

Dices: hæc propositio. *Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopo reservatis, non obtentâ ad id Episcoporum facultate*, est inter propositiones ab Alexandro VII. prohibita duodecima. Deinde in bulla Clement. X. quæ incipit: *Superna Magni Patris*: editâ 2. Aug. 1670. & apud Franciscum de Verde, in anacaphaleosi sent. prohibita. habetur hæc propositio: *habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolica reservatis, non ideo à casibus Episcopo reservatis posse absolvere*; ergo. R. omnino tenendam esse prohibitionem Alexandri, dicendumque Regulares dictam potestatem non habere, nisi obtentâ ad id Episcoporum, vel Papæ facultate; non enim rectè arguitur ex hoc antecedente: *Mendicantes habent facultatem absolvendi ab omnibus Papæ reservatis*; ergo etiam absolvendi Episcopo; qualiter non bene argueret, qui sic diceret: *Monachus est privilegio Papa dispensatus ad beneficium curatum; ergo etiam ad simplex; Episcopus est dispensatus ad dignitatem majorem; ergo etiam ad aequalem, vel minorem*. Et ideo etiam præcitati Doctores locuti sunt, non ex illo antecedenti nudo, sed aliis adhuc terminis affecto, ut liquet ex ipsorum fundamentis bene animadverso.

Questio est 3. an quando in privilegio, pro absolutione à casibus, & censuris reservatis, non fit ulla restrictio, ut valeat tantum pro foro conscientie, absolutio facta vi talis privilegii, vel etiam jubilæi, valeat etiam pro foro exteriori? R. negativam tene.

teneri à Convarruvia; affirmativam à Suarez D. 7. sect. 5. n. 10. quia tunc non est, unde limitetur; & posse absolutionem ab excommunicatione, ac aliis censuris fieri, etiam extra Sacramentum poenitentiae, docet Hurtad. cit. diffic. 5. & nos jam alibi diximus.

2041 Quæstio est 4. quæ intelligatur, quando in aliqua dioecesi reservatur *excommunicatio major*, an lata tantum, an etiam ferenda? sive sit à jure, sive ab homine? R. 1. non intelligi ferendam, sed latam; quia cum simus in materia odiosa, ly *excommunicatio major*, strictè accipiendum est, sed excommunicatio ferenda non est talis absolute, sed erit, 2. non intelligi casus Papales habentes annexam excommunicationem, sed tantum eos, quos dioecesanus reservat ob peculiare bonum suæ Ecclesiæ, præsertim cum casus Papales sint extra jurisdictionem inferiorum; id, quod confirmatur ex declaratione Clementis VIII. apud Quarantam V. *Casus reservati*, fol. 167. ita Quintanad. tr. 3. singul. 1. n. 6.

§. 3.

Quis possit absolvere excommunicationem latam ab homine?

2042 **D**icitur ab homine excommunicatus, qui talis est per excommunicationem, ab homine specialiter latam, vel medio præcepto, vel mediâ sententiâ speciali. Ab hac ergo excommunicatione primum potest absolvere is, qui eam tulit; 2. ejus Superior, 3. is, cui vel hic, vel ille hanc potestatem delegavit; 4. ejus Successor, 5. Capitulum Sede vacante; non autem alius, esto excommunicatio reservata non sit. Nam absolutio à dicta excommunicatione nullo jure conceditur; ut tribunal Judicis sit ordinariè illæsum, & non turbatum; Sic Hurt. de Censuris, D. 15. d. 6. n. 19. & Bauny mox citandus. Sed hæc intellige extra articulum mortis. Nam in eo quilibet Sacerdos à quocunque casu, & censura potest absolvere, per Trid. Sess. 14. c. 7.

2043 **Q**uaeres 1. An in privilegio concessio ad absolvendum ab omni excommunicatione tam à jure, quam ab homine, intelligatur etiam facultas absolvendi ab excommunicatione per hominem specialiter lata? R. negativam teneri à Valquez, & Hurtado cit. contra Henriquez, Avilam & alios; quia est contra jurisdictionem Judicium,

quam eâ generali concessione turbandam concedi non est credibile, intellige lite nondum finitâ. Cæterum etsi P. Bauny cit. q. 27. Similiter teneat negativam; probabilem tamen reputat oppositam; non enim potestas solvendi à vinculis animæ, sine restrictione data, limitari debet, præsertim si derur alicui toti Ordini, vel per Jubilæum, quod tamen intelligi vult tantum pro foro conscientiae, ut notat ibid. §. *tertia assertio*; idem §. *priori* extendens etiam ad casus Bullæ, si cui datur generalis facultas absolvendi à censuris reservatis Papæ.

Quæres 2. an saltem in eo privilegio veniat facultas absolvendi ab excommunicatione non reservatâ, generaliter ab homine lata? R. affirmativè; hinc iidem possunt absolvere ab hac censura, quos poste diximus à censura lata à jure non reservata. Quæ enim censura vagè fertur, ac nemine designato, in hac parte comparatur censuræ juris, & docet Layman l. 1. tr. 5. c. 7. cum Stephano Bauny de Censuris t. 2. D. 3. q. 20.

Not. præterea quosdam esse casus, in quibus excommunicanti est interdicta absolutio ab excommunicatione à se lata 1. cum ipse factus est excommunicatus vitandus 2. cum eam intentavit autoritate Papæ sine ulla causâ notitia, 3. cum eam tulit consulto Superiore, & sententiam ejus confirmante, 4. cum lata est in incendiarium; hæc enim est reservata Papæ, ut dictum est supr. 5. si eum excommunicavit, ut delegatus Papæ, & ille in tali censura per annum, vel aliquanto amplius perseveravit. Nam anno cessante auctoritas sic excommunicantis ex commissione cessat, hæc Bauny loc. cit.

§. 4.

Quis possit absolvere ab excommunicatione minori?

Resp. quod excommunicatus excommunicatione minori absolvi possit à proprio Episcopo, vel Parocho; ex c. *nuper*, 29. de sent. excom. ubi dicitur, quod, quando Canonis Conditor absolutionem sibi non reservat, eo ipso videatur concedere aliis facultatem relaxandi; sed excommunicatio minor reservata non est. Hinc etiam docet Hurtado D. 15. diffic. 2. n. 6. quod etiam ab ea absolvere possit confessarius Ordinarius, non Parochus; quia eo ipso, quod excommunicatio non reser.

reservetur, ejus absolutio videtur committi ei, qui aliàs potest à peccato, cui annexa est, ut non impediatur absolvere à peccato, à quo aliàs potest.

2047 Sacerdoti autem simplici non approbato, & solum absolvere valenti à venialibus, hanc potestatem negant Valquez, Avila, & Bauny t. 2. D. 3. q. 43. quia absolutio à poena requirit jurisdictionem contentiosam, quâ talis caret. Alii tenent affirmativam, ut Felinus, Armilla, & Toletus; quando sic excommunicatus non habet peccatum mortale; quia sic talis excommunicatus potest absolvi per talem Sacerdotem à veniali, à quo, ut non impediatur, cum excommunicatio minor reservata non sit, eo ipso etiam poterit eum ab hac censura absolvere, ut possit eum absolvere, à quo aliàs potest.

2048 Hurtado D. 16. diffic. 2. ait, talem Sacerdotem posse illi dare absolutionem ab excommunicatione minori incurâ propter peccatum veniale, esto etiam alia mortalia tunc poenitens habeat, quia potest directè absolvere à peccato, propter quod hæc excommunicatio non reservata incurâ est. Felinus autem, & Armilla ibidem tenent affirmativam, esto hæc excommunicatio incurâ fuisset ob mortale; quia cum excommunicatio minor non exigat ad sui incurâ peccatum mortale, non videtur exigere absolventem, potentem absolvere ab eo peccato mortali.

PARS III.

De Suspensione.

2049 **N**on omnem suspensionem esse censuram, sed interdum esse puram poenam Ecclesiasticam in odium delicti preteriti, tradit Tamburinus l. 10. tr. 2. c. 1. De utraque dicendum aliquid; potissimum tamen, in quantum est censura; cum sit propria hujus loci.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Suspendio?

2050 **S**uspendio, prout est communis puræ poenæ, & veræ censuræ, definitur poena Ecclesiastica, quâ Clericus privatur usu functionum sui beneficii, officii aut Ordinis; Sic Pellizarius tom. 2. Manual. Regular. tr. 7. c. 3. l. 1. q. 1. Unde *censura eris*, cum imponitur in medicinam, nimirum,

ut fidelis relapsus ab inobedientia; pura verò poena, cum imponitur *in punitionem delicti commissi*. Difficultas est, unde cognoscamus, quòd, cum imponitur suspensio, imponatur jam *ut censura*, jam *ut pura poena*? Suarez de suspensione D. 25. sect. 1. n. 3. præscribit hanc regulam: cum imponitur ad certum tempus, vel ex materia, aut sine legis colligitur, imponi solum in punitionem delicti commissi, esse tunc puram poenam; quando verò non habet terminum præfixum, vel colligitur imponi, ut recedatur à contumacia, esse censuram; ita etiam habet D. 26. Sect. 1. n. 15.

Hurtado, de suspens. diffic. 3. & 11. docet, si suspensio feratur, vel addatur *in perpetuum*, vel *sine spe relaxationis*; vel ad tempus limitatum v. g. *ad biennium*; aut *donec Reus reipsa satisfaciat*, vel, *quamdiu iudex judicaverit &c. independenter ab ipsa poenitentia delinquentis*, semper esse puram poenam, esto feratur ob contumaciam; si verò feratur absque assignatione ulla temporis v. g. sic: *nisi hoc fecerit, suspensus sit*, vel, *si hoc fecerit, suspensus sit* (ubi scilicet attenditur ad poenitentiam delinquentis) fore censuram. Limitari tamen vult hæc doctrinam Tamburinus citandus infra n. 2055. ut suspensio sine termino temporis lata, tunc sit censura; cum aliunde ex sine, verbis, vel aliis circumstantiis non intelligitur, eo etiam casu, *tantum in delicti punitionem ferri*. Hinc si dicatur: *si suspensus, quia tale delictum commisit*, esto non exprimitur certus terminus temporis, quo duret, videtur esse mera poena, ut colligitur ex ipsis verbis solum delicti commissi punitionem significantibus. Sic Tamb. cit. n. 4. hinc facillè colliges definitionem suspensionis, quæ est censura, & quæ est mera poena.

Ad quæstionem, quotuplex sit suspensio? R. suspensionem strictè sumptam alteram esse à jure, alteram ab homine, ut diximus de excommunicatione n. 1857. ubi etiam vide reliquas ejus divisiones ipsi communes cum omni censura. Propria ejus divisio est in *totalem* (quâ scilicet quis privatur, seu suspenditur ab officio, & beneficio) & *partialem*, quâ quis suspenditur solum ab officio, vel solum à beneficio: suspensio autem ab officio subdividitur in alias pro varietate officiorum Ecclesiasticorum.

Si petas 1. an, quando in genere dicitur: